

KULA JEOPARKI'NIN SON DURUMU VE ULUSLARARASI İZLENİMLER

Tuncer Demir^{a,b} Azmi Açıkdil^a, Yiğit Karakuzu^a

^a*Jeopark Belediyeler Birliği, Kula-Manisa, Türkiye, 45170*

^b*Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Antalya, Türkiye, 07000*

(tuncerdemir@akdeniz.edu.tr)

ÖZ

Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Platoları'nın hemen batısında yer alan Kula Jeoparkı Manisa İli sınırları içinde yer almakta olup, yaklaşık alanı 300km²'dir. Gerilme tektoniğinin aktif ve etkili olduğu bir bölgede bulunan Kula Jeoparkı ve çevresi jeolojik ve tektonik açıdan oldukça karmaşık, jeomorfolojik açıdan oldukça zengin yapıya gösterir. Jeopark Paleozoik yaşlı metamorfik kayalardan (şist, gnays) prehistorik volkanik püskürmelere dek yer kürenin 200 milyon yıldan uzun geçmişinin delillerini barındırır ve bu yönüyle oldukça zengin bir jeolojik çeşitliliğe (geodiversity) ev sahipliği yapmaktadır. Nitekim Türkiye'nin en genç volkanik sahalarından birisi olan Kula volkanlarının şöhreti antik Yunan Coğrafyacısı Strabon'un "Geographica" adlı eserinde Kula'yı "Katakekaumene" olarak tarif etmesinden beri iki bin yıldır artarak devam etmektedir. Kula Jeopark sahası doğal, jeolojik, kültürel ve arkeolojik zenginliğinden ötürü antik dönemlerden günümüze dek pek çok seyyahın ve araştırmacının ilgisini çekmiş ve eserlerine konu olmuştur. Bunlardan Keppel (1830), Hamilton ve Strickland (1841), Texier (1862), Bresh ve Premerstein (1891), Washington (1900), Philippon (1914) yalnızca bazılarıdır.

Jeopark statüsü uluslararası kabul gören bir kalite sertifikası olup bu statüsü sadece Avrupa Jeoparklar Ağı (EGN) ve UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı'na (GGN) bağlı bağımsız uzman heyetinin incelemesi neticesinde 4 yıllığına verilmektedir. Kula'nın Jeopark ilan edilme sürecinin 10 yıllık bir geçmişi vardır. 2007-2008 yıllarında AB hibe programları çerçevesinde alınan bir proje ile çalışmalar fiili olarak başlatılmıştır. 2011 yılında uluslararası jeopark kalite sertifikası alabilmek için bir proje birimi oluşturulmuş ve bu doğrultuda çalışmalar başlatılmıştır. Kasım 2012'de Türkiye'nin Avrupa ve [UNESCO](#) Jeoparklar Ağı'na ilk resmi başvurusunu yapılmış ve Mart 2013'de Kula Volkanik Jeoparkı Türkiye'nin ilk Avrupa ve [UNESCO](#) Jeoparkı adayı olmuştur. Alan ilk defa Haziran 2013'te Avrupa ve [UNESCO](#) Jeoparklar Ağı tarafından denetlenmiş ve akabinde Eylül 2013 tarihi itibarı ile DE Türkiye'nin UNESCO tescilli ilk Jeoparkı olarak kabul edilmiştir.

Kula Jeoparkı Mayıs 2017'de tescilli park statüsünün değerlendirilmesi ve alanın gelişiminin belirlenmesine yönelik olarak denetimden geçirilmiştir. Söz konusu denetim, alanın jeopark alanı olarak tescillenmesinden 4 yıl sonra gerçekleşen ilk resmi denetimdir. Denetime ilişkin nihai rapor henüz bildirilmemiştir. Denetim sonrası Jeopark yönetimine verilen taslak raporda Jeopark Belediyeler Birliği'nin kurulması, parkın belediyeler birliği tarafından desteklenmesi ve fonlanması ve alt yapıya ilişkin olumlu değerlendirmeler olarak belirtilmiş; buna karşılık parkın uzun dönemli gelişim planının hazırlanmamış olması, park alanı ziyaretçi haritaları ve bilgilendirme levhalarının olmamasına ilişkin eksikliklere yer verilmiştir. Ekim 2017 itibarı ile Jeopark Koordinatörlüğünde değişiklik yapılmıştır. Bu değişimin akabinde park sa-

hasının, kısa, orta ve uzun dönem gelişimine ilişkin ilksel planlar hazırlanmış olup, parkla ilgili gelecekte yapılacak çalışmalar ise söz konusu plan ve paydaşların görüşleri ışığında şekillendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Jeopark, Kula volkanik jeopark, Kula, Volkanizma, jeosit

THE KULA GEOPARK'S LATEST STATE AND INTERNATIONAL IMPRESSIONS

Tuncer Demir^{a,b} Azmi Açıkdil^a & Yiğit Karakuzu^a

^aGeopark Municipal Union, Kula-Manisa, Turkey, 45170

^bAkdeniz University, Faculty of Letters, Geography Department, Antalya, Turkey
(tuncerdemir@akdeniz.edu.tr)

ABSTRACT

The Kula Geopark is situated immediately to the west of the inner West Anatolian plateaus of the Aegean Region, within the borders of Manisa Province. It covers an approximate area of 300 km². The Kula Volcanic Geopark represents a complex geology and geomorphology due to the ongoing active tectonic regime in the Aegean extensional province. The Geopark contains evidence from more than 200 million years of earth history, from Palaeozoic metamorphic rocks to prehistoric volcanic eruptions and is known for being the youngest volcanic region in Turkey. With these characteristics, the Geopark area exhibits a very rich geological diversity. The outstanding volcanic structures of the Kula Geopark area have been well known since antiquity when the great ancient geographer born in Amasya, Strabo (63 B.C.-24 A.D.) in his "Geographica" recognised and recorded Kula as "Katakekaumene" (fire-born) due to the presence of coal-black volcanic lava. Due to its natural, geological, cultural and archaeological richness, Kula Geopark has attracted many travelers and researchers from antiquity to the present day and has become a subject of their works, e.g. Keppel (1830), Hamilton and Strickland (1841), Texier (1862), Bresh and Premerstein (1891), Washington (1900) and Philippon (1914) are just some of them.

The internationally recognized quality certificate that awards geopark status is given for a 4-year period, based upon examination made by independent expert delegations affiliated to the European Geoparks Network and the UNESCO Global Geoparks Network. The process of securing the declaration of Kula as a geopark took 10 years. In 2007-2008 initial work began with a project within the framework of EU grant schemes. In 2011, a project unit was established in order to obtain an international geopark quality certificate and studies were initiated accordingly. In November 2012 the first official application was made to the European and UNESCO Geoparks Network and in March 2013, the Kula Volcanic Geopark was promoted as Turkey's first European and UNESCO Geopark candidate. The area was then inspected by representatives from the European and UNESCO Geoparks Network in June 2013. From September 2013, this area was accepted and promoted as Turkey's first UNESCO registered Geopark. Four years later, in May 2017 the Kula Geopark was inspected by UNESCO affiliated experts to assess its registered park status and determine the development of the geopark area since it was certificated by UNESCO. This was the first official inspection 4 years after the area was registered as a geopark. The final report from the inspection has not as yet been published. However, the preliminary report prepared after the audit pointed out that the establishment of the Geopark Municipal Union and its support to improve the geopark's infrastructure and the works conducted in respect to the infrastructure of the geopark were found to be positive developments. However, there was a lack of short, medium and long-term development plans for the geopark and there was also a lack of car parking spaces, of visitor maps and of infor-

mation displays for visitors.

In October 2017 the Geopark Coordinator was changed and following this change, the initial plan for the short, medium and long term development of the geopark was been prepared. The future arrangements for the geopark will be shaped by the views of the respective stakeholders and by the development plans for the geopark.

Keywords: Geopark, Kula volcanic geopark, Kula, Volcanism, Geosite